نومره ۱۹۹ ایکنجی دوره

۴شنبه ۲۵ اردیبهشت ۱۳۲۵

قیمتی ۵۰ دینار			
آبونه	الملک	۱۲۰	ریال
۶	آیده	۶۵	»
۳	»	۳۵	»

آذربایجان

مدیر: فتحی خشگنابی

اداره‌نین محلی ستارخان خیابانی

بو روزنامه آذربایجان دموقرات فرقه سینین اورغانیدر

آقای پیشه‌وری‌نین ×

آذربایجان خلقینین صلاحیتدار شخصیتلرینین کنفرانسیندا ایتدیگی بیانات

عزیز و محترم هموطنلر! اصل موضوعه باشلامادان اول اجازه ایستیرم بیر قدر موجود وضعیتیمیزین کچمیشی و اونی ایجاد ایدن سببلر باره‌سینده توضیح ویرم.

هاموز بیلیرسیز که فرقه‌میز ۱۲ شهریورده منتشر ایتدیگی ۱۲ ماده‌دن عبارت اولان تاریخی بیانامه‌مزین انتشاری ایله ایشه باشلامیشدر. بو بیانامه‌ده بیز صریح و آشکار بیر صورتده «ایران داخلینده ایرانین استقلال و تمامیت ارضی سینی مراعات ایتمک شرطیله اوز داخلی ایشلریمیزی اوز الیمیزه آلماق و اوز ایویمیزی اوز اراده‌میز ایله اداره ایتمک اوز آنا دیلیمیزده ملی فرهنگیمیزی مترقی و معاصر حالا سالماق» طلبانینی اورتایا سورمیشدیک. هموطنلر محاربه‌سی و سوء قاصلره یول ویرمه‌مک ایچون ایران قانون اساسی سینه استناداً ایسته‌دیکلریمیزی ایالت و ولایت انجمنلری واسطه سیله الده ایتمک، قانیز و دعاسیز اولاراق صلح و تبلیغات یولی ایله بو مقصده نایل اولمغه چالیشدیغیمیزی ده او گوندن اعتباراً حدی صورتده تبلیغ ایتمگه باشلامیشدیق. ایللربویی تحقیر، توهین و اسارته محکوم اولان خلقیمیز فرقه‌میزین بو شعارینی آچیق اورک و عالی روح ایله استقبال ایدوب سیل کیمی اونون صیره‌لرینه آخماقا باشلادیغی حالدا تهران ارتجاعی حکومتی و عمومیتله خلقین اسارتینی اوزی ایچون سعادت و شان و شوکت سایان آلچاق و خائن دولت مامورلاری مرتجع و مستبد و خودخواه عنصرلر ایله بیر سس. سسه ویریب بیزیم بو ساده و طبیعی صدامیزی بوغماق و ایشغال تدیردیغیمیز آزادلیق مشعلینی سوندیرمک ایچون دنیانی گوروللو ایله دولدورماغا قیام ایتدیلر. بیلدیگیز کیمی وطنیمیزین مرکزی تبریز شهرینده باشلانان آزادلیق صداسی اونلارین جیغیر باغرینا و افترا آمیز سوزلرینه باخمیاراق چوق سریع بیر صورتده اول ایران داخلینده صونراده بوتون دنیاده منعکس اولمغه باشلادی. هر بیر تازه لیک و هر بیر مترقی ایشی نوعی محو و اضمحلالی حساب ایدن ایران هیئت حاکمه‌سی ایسه خلقیمیزین قانونی و مشروع طلباتینی تامین ایتمک عوضینده اونی الینده اولان دولت تشکیلاتی واسطه سیله آزادلیق عوضینده اسارت، اختیار و حق و عدالت عوضینده، شلاق و حبس و تبعید و فجیعانه قتل و غارت ایله جواب ویردی.

هنوز شهریور آیی قورتارمامیشدی که کندلریمیزده ژاندارم و شهرلریمیزده پولیس و نظامی قوه‌لرینه دموقرات فرقه‌سینی سلاح گوجی ایله داغیدیب اونین باشچیلارینی توقیف و محو ایتمک امری ویریلدی، بونونله بوتون آذربایجانی وحشت و اضطراب بورودی. مخصوصاً کند اهالی‌سینین مالی، جانی، حیثیت و ناموسی طمعکار اوغری و رضا خان رژیمی‌نین ان کثیف، ان ناجنس، ان پیس و ان مردار محصولی اولان ژاندارم مامورلرینین اختیارینه تاپشیریلدی. بو طریق ایله آذربایجان خلقینین شدید و جدی مبارزه‌سی باشلاندی. ایش فرقه و تشکیلات چارچوبه‌سیندن خارج اولوب عمومیت شکلی آلدی، ائل اوزینی ظلم و اسارت چنگالیندان خلاص ایتمگه باشلادی. آذربایجانلی بو ایشی چوقدان آرزو ایدیردی، اونین صبر و تحمل کاسه‌سی لبریز اولموشدی، او تهراندان جیبلرینی دولدورماق ایچون گونده ریلن لشگری و کشوری مامورلرین خیانت و تحقیر و توهینلرینه خاتمه ویرمک ایچون بیله بیر گونین گلیب چاتماسینی ایللر بویی آرزو ایتمیشدی، حتی بو آرزو، تک آذربایجان دگل. بوتون ایران ملتینین اوره‌گینی ایللر بویی ازیب یوران آغیر ولی مقدس بیر دردایدی، ایندیده بوتون ایران خلقی بو دردین دواسی امیدی ایله یاشاماقدادرلر. آذربایجان خلقی بو آرزونی یاخیندان حس ایتمکده ایدی، او، آرتیق اوزینه جدی بیر نقطه اتکاء تاپوب تاپمالی ایدی. فرقه‌مین وجوده گتیرمیشدی، او چوق گوزل بیر صورتده حس ایتمیشدی که اونین محکم بیر مرکزی و تزلزل تاپمایان بیر باشی واردر. بو مرکز و بو باش، فرقه‌میزدن عبارت ایدی. دشمنلریمیز، حتی دوستلاریمیزین چوقی بیزیم ایلدیریم سرعتی ایله ایرهلی گیدوب بویوک بیر قدرت کسب ایتمگیمیزین علت و سببلرینی بیلمه‌که هنوز قادر اولا بیلمه‌میشلر، حال بو که بو چوق ساده و آیدین بیر مسئله‌در. بیزیم موفقیتیمیزی تامین ایدن همین خلقیمیزین ایللرله بسله‌دیگی مقدس آمال و آرزولرینی پاک وجدان و صمیم قلب ایله حیاته کنچیرمک ایسته‌دیگیمیزدر. بونا گورده ارتجاعی دولت و مرتجع عنصرلرین علیهیمیزه باشلادیقلاری وحشیانه حمله‌یه خلقیمیز قهرمانانه بیر حرکت ایله جواب ویردی، آدلارین اوز یاشلاری، قیزلارین ناموسی، جوانلارین قانی بهاسینه آقالیق ایدن ژاندارم و سایر جلادلر اول کندلر و صونرا شهرلریمیزدن کنار ایدیلدی، خلق اوزی اوز سرنوشتینه حاکم اولماق استعدادینی بو واسطه ایله ثبوته یتیردی، کندلردن جلادلری اخراج ایدیب شهرلردن اوغرو، کثیف، مرتجع مامورلری قاووب چیخارماق کفایت ایتمیردی. خلقی اداره ایتمک چوروموش دولت تشکیلاتی عوضینده خلقین احتیاجاتی تامین ایدیب عمومین آرزولرینی حیاته کنچیره بیلن بیر تشکیلات وجوده گتیرمک ده لازم ایدی. بو ایش طبیعی بیر صورتده میدانه چیخدی، خلق کنفرانسلاریندا یوز مینلر ایله امضایه مالک اولان قرارلار تهرانه منتظر اولمادان ملی آزادلیقی تامین ایدن مختاریت و ملی حکومت تشکیلاتی طلب ایلمن تصمیم‌نامه‌لر سیل کیمی آخوب تبریزه گلدی، فرقه‌میز ایسه خلقیمیزین روحیه‌سین قوربان بو بویوک سسه بی قید قالا بیلمز و خلقی باشسز اولاراق اوز حالینه قویا بیلمزدی. اونا گوره چوق سریع بیر صورتده خلق کنفرانسلارینین آرزولارینی عملی ایتمک و خلقین سسینی تمرکز ویرمک ایچون آبان آیی‌نین ایگرمی دوققوزینده تبریز شهرینده بویوک بیر ملی کنگره چاغیردی، ملی مجلسیمیزین قورولماسی و ملی حکومتیمیزین تشکیلی قراری ... بو قراری حیاته کنچیرمک ایچون ملی مجلس انتخاباتی و اوزینین بویوک و تاریخی اعلامیه‌سین ایران ملتینه و خارجی دولتلرین نماینده‌لرینه گوندرمکله اوزینین قانونی و مشروع اولان داخلی حکومتینی وجوده گتیردی و بو یولدا تهران حکومتی ایله دانیشیغه حاضر اولدیغینی اعلان ایتدی. بو اعلامیه‌دن صونرا تهران حکومتی طرفیندن ظاهراً بویوک اختیارات ایله استاندار تعیین اولونان آقای بیات ایله ملی هیئتیمیزین نماینده‌لری آراسیندا بیزیم طلبلاریمیزی تامین ایتمک موضوعینده مذاکره باشلاندی. بو مذاکره ایندیکی مذاکره‌میزین مقدمه‌سی حساب اولونا بیلر، آقای بیات انجمن ایالتی و ولایتی ایله موافق اولدیغینی سویله‌دی، لاکن اونین مجلس شورای ملی طرفیندن تصویبینی ایره‌لی سوروب بیزه آیدین بیر جواب ویره بیلمه‌دی. بیز اوندان آزادلیغیمیزین محافظه ایدیلمه‌سی و انجمنلرین فعالیتینین دوامی ایچون تامین ایسته‌دیک. او ایسه بیله بیر تامین ویرمگه قادر اولا بیلمزدی، اونا گوره تهران ایله دانیشیغیمیز نتیجه‌سیز قالدی. بیلدیگوز کیمی مجلس ملیمیز و ملی حکومتیمیزین تشکیلی ایله آقای بیاتین آرتیق آذربایجاندا گوره‌جک بیر ایشی اولمادیغی ایچون تهرانه مراجعت ایتدی. بیات ایله آپاریلان مذاکره بزه اثبات ایتدی که تهران ارتجاعی حکومتی بیزیم آرزولریمیزی تامین ایتمگه هیچ وجه ایله امکان ویره بیلمه‌یه‌جکدر، اونین تک تک مامورلری ایسته‌سه‌لر بیله بو ایش عملی دگیلدر.

اونا گوره بیز اوز اراده، اوز ملی قدرتیمیز. استنادا ۲۱ آذرده ملی مجلس و ملی حکومتیمیزی قوروب آزاد بیر صورتده ایشه باشلادیق. من ملی حکومتیمیز و ملی مجلسیمیزین تشکیلی زمانی خلقین ابراز ایتدیگی احساسات و حرارتدن بحث ایتمک ایسته‌میرم، فقط دیه بیلیرم که او گون بوتون خلق ایستر شهرلر ایستر ایسه کندلریمیزده آیاغا قالخمیشدی، تام معنایله نهضت عمومی، تمام معناسی ایله ملی قیام و ملی حرکت وجوده گلمیشدی. ۲۱ آذردن ایندیه قدر تقریبا ۵ آی کیچیر. بو آزمدتده حکومتیمیز فرقه و مجلس ملی و خلقیمیزین حسن توجهینه دایاناراق بویوک ایشلر گورمیش و اساسی اصلاحاته باشلامیش و بو واسطه ایله خلقیمیزی آباد اولدوروب و گله‌جک سعادتمند بیر حیاته امیدوار ایتمیشدر. خالصه یئرلرینین کندلیلر آراسیندا بلا عوض بولونمه ... ملکلریمیزین جدی صورتده ایشه سالینماسی، اینشیزلیک ایله ... شدید مبارزه، شهرلریمیزین آبادلاشماسی، ملی آزادلیقیمیزی و ... امنیتینی ساخلاماق ایچون تشکیل تاپان فدائی دسته‌لرینین نظامه سالینماسی، نهایت آزادلیقیمیزین دایاغی اولان ملی قوشونیرایکی آی مدتده یارادیلماسی معجزه‌سی. همچنین فرهنگ و بهداشت و تجارتین ترقی‌سی و بازارین سقوطی‌نین قاباغی آلینماسی کیمی گوتوریلن بویوک قدملر ملتیمیزین اوزینی اداره ایتمگه لایق اولدیغینی اثبات ایتمیشدر. نتیجه بونلارین هاموسیندان اهمیتلی خلقیمیز و حکومتیمیز و فرقه‌میزین افرادی آراسیندا وجوده گلن محکم ایمان و قیریلماز بیرلیکدر. خلقیمیزین رهبرلری آراسیندا مشاهده اولونان محکم بیرلیک نتیجه بونلارین هاموسیندان آرتیق ملتیمیزین استعدادینی اثبات ایتمکده‌در. خلقیمیز بو بویوک موفقیتلر و استعدادلری سایه‌سینده تام معناسی ایله ایران ملتینین نجات ویریجیسی حساب اولونمالیدر.

بیز تهرانه وارد اولدیقدا ژاندارم و سایر مستحفظلرین چنگیندن خلاص اولوب اوزلرینی بیزه یاخینلاشدیران اشخاصین سیماسینده و حرکتینده بونی آشکار صورتده گوریردیک. طیاره میدانینه گلوب چیخماغا موفق اولان تهران آزادیخواهلرینین شعارلری بیزیم روحیمیزی ترجمه ایدیردی: (سیز بیزه نجات ویردوز، سیز ایران خلقینی اسارتدن خلاص ایتدوز، آمادی اشتباه ایتمه‌یین! آزادلیغیمیز سیزین دوزگون حرکت ایتمگیزه باغلیدور.

یاشاسین آذربایجانین قهرمان خلقی! یاشاسین آزادلیغیمیزین مشعلداری اولان آذربایجان آزادیخواهلاری!)

بو شعارلر آذربایجان خلقینین یاشلارینین اوجالماسینا، اونلارین تک اوزینی اداره ایتمک دگل بلکه بوتون ایران خلقینه رهبرلیک ایتمک استعدادینه مالک اولدیغینی بیر داها اثبات ایتمیش اولدی. هله تهرانه بیز باخلانان گوندن تهران و سایر ایران شهرلرینده منتشر اولان روزنامه‌لرین (گلین بیزه ده نجات ویرین) شعارلرینی بیز هنوز اونوتمامیشیق. من متاسفم بوراده ایران زمامدارلریندن بیری‌نین سوزینی دیمگه مجبور اولورام، دانیشیغیمیزین جدی و شیرین بیر یئرینده سوز آذربایجان والی سینین تعیینی اطرافینه گلدی. آقای زمامدار (سیزده که والی اولا بیلن بیر آدام یوخدور) دیدی. منیم اونا ویردیگیم جوابی بلکه ایدیرم سیز چوق گوزل حس ایدیرسیز، اونی تکرار ایتمگه احتیاج یوخدر. بونونله ایستیرم سیزه تهران حکومتینین نه کیمی آدملار الینده اولدیغینی گوستریم، و ایستیرم بیله سوز که شاید او زمامدار عمداً بو سوزی دیمه‌میشدر، اونین دوشونجه‌سی و آنلاغی بوندان یوخاری اولا بیلمز. تهران جماعتی ایسه بو کیمی زمامدارلاری اوز باشیندان کنار ایتمگه قادر دگلدر. بیله بیر خلقین بیرده بیر باشلادیغی اوز بویوک ایشلری یاریمچیلیق قویوب گلیب بیزیم بویونموزه یوکلمه‌مه آلتینه گیرین! دیمه‌سی آیا بویوک حقسیزلیک دگلدر! چون بیز ایرانین بقیه‌سی گلجی صحیفه‌ده

دنیا خبرلری

طهران رادیوسی

۱ـ بوگون ستاره روزنامه‌سی طهراندا سرمقاله سینده یازیرکه بو موقعده تمام وطن پرستلر گرک قوام السلطنه‌نین دولتیندن پشتیبانلیق ایله‌سونلر تا آذربایجان موضوعی حل اولونسون.

۲ـ رهبر روزنامه‌سی سرمقاله سینده یازیر او تحریک آمیز خبرکه قوام السلطنه قولیندن نقل اولوب (آذربایجانا حمله ایتمک و قوه قهریه متوسل اولماق) گرچه تکذیب اولدی ولی بو موضوعدن غفلت گرک اولماسون.

۳ـ ایران ما روزنامه‌سی اوز سرمقاله سینده یازیر هیئت وزرانون دوبی تشکیل ویردیگی جلسه‌نین نتیجه‌سی ممکندر بیله اولسون که بوگون صبح آذربایجان نماینده‌لرلن دوباره مذاکراتا شروع اولونسون.

مسکو

۱ـ یونانیدا انگلیس سفیری دولت رئیسی ایله ملاقات ایدیب و اطلاع ویریب چون عمومی آراء احد ایتمک داخلی مسئله‌لردندر یونان دولتی بو باره‌ده الده یاتیندا آزاددر.

۲ـ ایکی مین نفر آمریکا سربازلاریندان منچوری ساحللرینده پیاده اولوب و وظیفه‌لری بیرور... بدمان گمی لر وسیله سی ایله ... حمل و نقل‌در.

۳ـ رومده جمهوری خواهلار بیر عظمتلی نمایش ویریب‌لر و شعارلاری یاشاسین جمهوری محو اولسون سلطنت خواهلار.

ترکیه

آذربایجان اختلافی تماماً داخلی بیر مسئله‌در و ایران مرکزی حکومتیله آذربایجان دموکرات حکومتی آراسیندا مذاکره‌لرین گیدمه‌سی ایران مسئله‌سینی شوراده مطرح اولماقا یئندن دولاییدادر.

بیرلشمیش ملتلر تشکیلاتی آتم انرژیسی توزیع ایده‌جکلر.

هلندده انتخابات مناسبتیله ارتجاعچی‌لار کشیش ایدیرلر.

یونان سابق باش وزیری سوفولیس لندنده تایمز مخبرینه دییر که من انگلیسلرایله اولان قرار دادون اولنجی حصه‌سینی که انتخاباتیدی اجرا ایتدیم و ایکینجی ماده‌سی که انگلیسلر تعهد ایتمیشدر ۱۹۴۸ نجی ئیلدن قاباق عمومی آراء اورادا اخذ اولماسون ایندی بوقولی نقض ایتمکده ۳۵ـ۱۹۳۴ نجی ئیل‌لرین ریاکارلیغی تجدید اولونور.

اوسکودا

خصوصی مخبریمزدن

جمعه گونی اردی بهشت آیینین ۲۰ سینده اوسکو مأتیلرندن یوز تقریباً یخین بیر قسمتی تشکیلات میدانیندا حربی تعلیمات آپاردیلار و هر گون معین ساعتلرده حربی تعلیماتلاردا دوام ایتمکده دلر.

حسین عرب اوغلی

تیاترونین انکشافی اوغروندا

آذربایجان دموکرات فرقه سی حقلی اولاراق آذربایجاندا اینجه. صنعت ایشلرینه باخیبدان کومک ایتمگ مسئله سینی توز فارشی‌سیندا قویمیشدر.

البته تیاترو فرقه‌میزین ان قوتلی مدنی سلاحیدر. آذربایجاندا تیاترو ایشلرینی بویوک توجه یه قالدیرماق لازمدر که بوراده ایشین آغیری معارف وزارتینین بوینونا دوشور بشرین ذهنینده، عموریده معنوی حیاتینده موقع دوتماق لازم گلیر که اونا مثبت زمینه حاضرلایب گوجلی بیر تیاترو یاراتماق.

ایلن اینجه صنعت ایشلرینه و اینجی لرینه لازمینجه باخماق تیاترونین فعالیتی دوزگون قورماق یعنی تشکیلاتلارنا متکوره و تربیه ایشینی‌داهادا محکملندیرمک لازمدر.

بوراده اونیجه حلق اثرلری یاراتماق بویوک واجب مسئله لردن بیریسی درکه مؤلف‌لریمیز آختورور صحنه قانونلارینی بیلوب و هر شیئدن اول سیاستچی و اجتماعیاتچی اولمالیدر.

اینجه صنعتی دوتوتمک ان جانلی حلق خصوصیتلرینی ویرمک حلقین معنوی، سیخولوژی جهتلرینی درندن باخا دوشمک لازمدر بویله لیکه حلقمزین قلبینی روحینی اوخشایان اثرلر یاراتماق اولار.

البته گنج یازیچیلاریمیز دخی اوز بدیعی گوروش دائره لرینی گنشلندیروب دموکرات اجتماعی اثرلرله صحنه میزه کومک ایتملی‌درلر. بونی یاخشی بیلیرمک که تیاترو عالمینده ان ایره لیده گیدن بیر تولکه وار، اودا سوودتر تولکه سیدر.

بری گلیش کی خطرلاتایم که بویوک لنین دیمیشدر:

«اینجه صنعت خلقه مخصوص در اونین ان درین کوکلری ایکجی کتله لری‌نین ان گنیش قاتلارینه باتمالیدر و بو کتله لر ایچون آنلاشیلاجاق وسوگیلمه‌جک اولمالیدر» او بو کتله لرین حسینی، فکرینی و اراده سینی بیرله شدیرملی و اونلاری یوکسلتملیدر. و کتله لردن صنعتکارلار یاراتما لی انکشاف ایتدیرملیدر» اگر بیزلرده تیاترو و باخطا اینجه صنعت

ایشلریمیزه بویله‌جه اهمیت ویرسه‌ك اوزمان تیاترومیز اوز یولونا دوشه‌جك حلق آراسیندا بولاق کیمی جوشاجاق و قیمتلی تالانتلارین یتیشمه سینه سبب اولاجاقدر.

اودرکه بیز تیاترو ایشلریمیزی قاباقا آپارماقدان اوتری اثرلردن بری ارت قالان چوروك فکرلری دیندی قودیلری، سهنکارلیقلاری برکناره آتمالی حقیقی ساغلام بنوره اوستنده ایشلریمیزی قورمالی چالالاندیرمالیق.

تیاترونین ایرهلی گیتمه سی نه ایله اولار؟

بو باره ده موسقوا تیاترونین بانی لریندن بویوك صحنه استادی ستانیسلاوسکی دیمیشدر «تیاترو مدنیتی قایوتین ده‌گرمندن یادلاره اودرکه تیاترو صنعتنه ضد اولان هر بیرحاشاری آرادان قالدیرمالا. بیز مؤثر و مراقلی اثرلر میدانا چیقاروب او کهنه وانی کچمیش اثرلری برکناره آتمالی دوریمیزین بویوك مبارزه لرینی ـ خیرلی شرینی دموکرات فرقه‌لریمیزین استبداده قارشو علیه سینی عکس ایتدیرمك لازمیدر.

صحنه‌نین جانلاناسی ایچون ریپرتوآره زنگین لیك ویرمك لازمیدر.

تیاترونی دار چرچیوه دن چیخاروب حلقه یاخینلاشدیرمالی ـ گنج آرتیست قوه لرینی تربیه ایتمه‌لی ـ بویوك مسئول یوللاردا همیشه بیرخیر یوق لکه دگیشکلیك یاراتمالی ـ تربیه ایشلرینی یاخشی لاشدیرمالی‌قلا اختصاصلی قوه لر یتیشدیرمك لازمیدر.

اولا بارکه بزیم جنوبی آذربایجاندا بویله صحنه اوستالاری آز اولمیش‌اولا او زمان سوودت ایران مدنی رابطه جمعیتیله علاقه‌یه گیروب اونلاردان مدنی کومك اولاراق تیاترو و موسیقی ایشلرینده عملی مخصصلر قویمالی خواهش ایتمه لیك. بویله‌لیکه‌ده اینجه صنعت ایشلرینی یوقاری یلیه قالدیرماق اولار. بوراده رژیسور و موسیقی رهبرلرینین وظیفه لری اولدوقجا بویوکدر. اثرین صحنه‌ده جانلانماسی موسیقی نغمه و خورلارین آهنگدار اولماسی. اثرین عمومی ترتیبین‌دوزگون اولماسی بونلارین سعی نتیجه سنده حاصل اولار.

آختیور بیر صحنه اوستاسی اولمالیدر.

گنجلکمز بوندان سونرا بیر رول اویناماق دگل صحنه‌ده بیر یارادیجی صنعتکار اولماق فعالیتینده چالشمالیدر.

یارادیجیلیق معرفی یاراتماق ایچون‌ده اوزیولداشلارینین مصاحبتی گوزله‌مه‌لیدر. چونکه بیلدیگمز کیمی بیگه برتنقیدلر اولماداق اینجه صنعت‌ده یوکسلمك اولماز.

موسیقی حصاریمیزه گلدیکده اونون دخی بو عالمده بویوك رولی واردر که‌اونی‌ده موسیقی رهبرلریمیز موسیقی مدنیتمیزین عمومی سویه سنی یوکسلتمك ایچون بوتون قوه‌لرینی‌تولایب‌چوق‌ایشلر گورمك لازمیدر. اونلار یارادیجیلی و کتله‌یه کومك ایتملی بو حالدا استقامت ویره‌بیلرلر. تبریزده موسیقی ایشلریمیزده بویوك استاد یعقوب نوا یرستین همیشه وعالمین قاباقا گیتمه‌سی ایچون بویوك ایمك صرف ایتمه‌سینی خصوصیله قید ایتمك لازیمدر.

ایندیه‌قدر آذربایجاندا موسیقی چیلر آراسنده بویوك بر نقصان وار سه اودا یارادیجیلق موسیقی‌چیلرین اوز آراسندا قالماسیدر. اونلاری سچمه‌لی یاخشی نمونه‌لرینی یازمالی موسیقی‌چیلره اهمیت ویرمك اوبلا دون ریپرتوآرینه دقت یتیرمك گنج یارادیجی قوه‌لره‌بوموقعده‌ی کومك گوسترمکده‌دموکرات ملی حکومتمزین رادیو کمیته‌سینه کمك‌ایتمیش اولارق.

ملی موسیقی قادرولاری گنیشلنمه‌لی ویرمگه ریپرتوآره لازم حلق خورلاری، ملی رقصلر باشقا بو کیمی شیلرله‌حلقین بدیعی ذوقنی تامین ایتمه‌لیدرلر اوز گوزللیگنی اثرمعنیسی‌دی‌بدیعی جهتدن‌یوکسه لتملری ایچون مبارزه آپارملی. ایندی آرتیق جارتله یازوب

اوگرنمك اولار دموکرات روحندان الهام آلماق دیلك آرزولرینی‌ده‌ جمیع اولوق موسیقی تشکیلاتلار واسطه‌سیله اینجه صنعت عالمی یوکسلدوب تازه تازه اصوللارینی اوگرنمه‌که بویوك نتیجه‌ جاتماق اولار.

خلقیمز سعادت یولوندا

ایللرجه‌یوی اسارت زنجیری و دیکتاتورلار چکمه لری آلتیندا ازیلمش ۵ ملیون آذربایجان ملتی دموکرات فرقه‌سی‌نین رهبرلیگی نتیجه‌سنده ملی حکومت یاراتماقلا برابر تورونسی اسارتدن خلاص ایدیب وارلقنی رشدتو لیاقتنی دنیایه ثبت ایتمگه آزادلق یوللارینی‌توز اوزنه آچدی.

ملی حکومتین تشکیلیندن بری بیر آز مدت اچرسنده آذربایجانین تمام نقطه‌لرینده بویوك اصلاحات‌عمله‌گلیب‌وخلقیمز سعادته یتیشدی.

ملی دولتیمز بوتون ایشلرین داها یاخشی طرز و اصول ایله اداره اولونماسندان وخلقین سواد لانماقیندان اوتری آذربایجانین مرکزی تبریز شهرینده مخصوص قورسلار تشکیل ویریب وبوقورسلاردا بویوك‌فعالیتلر گوستریلمکده‌در بوقورسلاردان اولینجی درجه‌ده دبیر پول قورسونی حسابه گتیرمك اولار.

پست تلگراف ویول وزارتی طرفندن ۲۴ نجی ایلین اسفند آینین ۳۰ سینده ۴ قسمتدن (حرکت‌جریه خط ـ مخابرات) تشکیل تاپمش کلاسلاردا یوزلرجه طلبه تحصیله مشغول و قورس رهبرلرینین فعالیتی نتیجه‌سنده وهابله توزلرینده‌کی عطری آذربایجاندق لیاقتی‌اولدو. حتاگوره بیرآیدا بوحاری گتیچیلر دسلری ۲ آیدان آزمدت ده ختنده سونا یتیروب وآذربایجان خلقنی خدمت و فداکارلیقا آماده اولماقلا برابر بوباخیر گلمگکده جاه تبریز دبیر پول خطی اداره ایده‌ حکم.

مجید واعظی

اوحانس هرواسیان

ترجمه ایدنی: مظفر درفشی

کوردلر

« داستان »

-٦-

مامه قاچمیشدی لیکن هاسونی
قناره سالدیلار ترباکی فارسلار
حدسیز شکنجه و ویرگیلر ایله
بیچاره هاسونین سویون سیخدیلار

§§§§

...آه او مامه ایدی یولداشی ایدی
رزقونی تولومدن قورتارمیش ایدی
بوم، بوم. بوزمان بیرسس اوجالدی
نه‌سس‌دور؟ هاسو توز توزینه دیدی

§§§§

یقین گه رزقودور، شکار ایدیری
او ایندی سایلور رشید بیر جوان
...آی های کارابنیم، آی‌های گیم بیلور!
بیرگون شیطان قلبین یارقلاداجقیان

§§§§

هاسو تیارلایور شاه قطاریقی
چوبوتینه ووروور نه بیر نفس
بو زمان ینه‌ده بوم. بوم اوجالور
همان دور و یردن ایشیدیلیر سس

§§§§

رزقودور آتیری ولی هارادا
جمله یا ایکه یاخین دره‌ده
هاسو گوز تیکیری ان اوزاقلارا
اونا آجیق دیور داغدا دره‌ده

§§§§

اونون قاباقیندا یاشیل چمنزار
توتور آزاد قوشلار طرلان اوینایور
اونون کدورتلی یاسلی گوندرینده
انتقام بولاغی جوشوب قاینایور

§§§§

هیکللی دور هاسو بیرتپه کیمی
چوبوقون توسدوسی اوجالان زمان
اوزاقدان باخانلار بیله سانورلار
که ارجا تپه یه اوتوروب دومان

§§§§

حیف که بدبخت دور آلدادیلمیش در
یوره‌گی دردلی دور حسرتله دولی
یوره‌ك یوزغونلوغوندان ایه انساندا
هم‌حیات هم‌وطن یوزولمش اولی

§§§§

اونون قلبینده وار بوغولموش آتش
نجه که توز قدیم کارابنیده
انتقام فرض در ایگیت اولانا
هر بیر ملت ایچره هر بیر آتیده

کارگرلرین حیاتیندن

علی اوغلی

سوواریلمیش پولادلار!

-۱٦-

کارکر حوزه‌لری چوق تند کئچیردی. اونلار ساده بیر موضوعین اوستنده صباتی اولوب و «دمدم»ه کور دئیب «اتدیردیلر...»

مثلا ساعدین کابنه سینه اعتراض ایتدیکده بیر دفعه‌لیك «ترلمکلرین» یا «قاسقلارین» پیشنهاد اتدیردیلر.

بیر نفر اعتراض ایتمن اولسایدی‌دا بویوك بیر مبارزه اولوردی. چوق حرارت ایله بیر‌بیرلرین‌انتقاد اتدیردیلر. بعضی وقتلر اگه اولوردی که بونلار حوزه‌نین صدریندن اجازه آلمایش دالیسی کیلمه‌دن‌دانیشیردیلار. بو موقعده مرکزی کلوبدان گلمیش حزب عضوی که روشن فکر بیر آدام دان عبارت ایدی آراملیق ایله اونلاری‌منطقی دلیللر ایله قانع اتدیردی. اونلاری یاواشیدیردی.

کارگرلر صباتی اولساقا حقلی ایدی‌لر. اونلار ایللر بویی فشار و زحمت آلتیندا قالدیقلاری ایچون تولارینه بیر نجات یولی گوردیکده بیر دفعه‌لیك اسیرلیك زنجیرلرین قیرماق ایستیرلر

اونلار همیشه متفجر اولماقا آماده درلر.

اما اونلار توز حقوقلارینی الده ایتمك اوغروندا اونلارین منافعین حفظ ایتمك ایچون تشکیل تاپمیش و اونلارین اعتمادینه لایق اولان بیر حزبین رهبرلیگی ایله بو حقوقلارین الده ایتملی‌درلر.

ارتجاع همیشه چالیشیر که اونلارین منظم صفلرینده بیر آنارشی و پوزغونلوق یاراتسین. اما اونلار بیلملی‌درلر که حقیقی آزادلیق بیر وقت اله گیرمك ممکندر که مبارزه آنیده بوتون مشترك المنافع فردلری ارگانیزه وتشکیل اتدیب وحاموبا توز حقوقلارین دوشمنلریندن سونرا بو محروم طبقه حکم سوره‌بیلك ایدیلر...

ایللر بویی محرومیت و فشار. کارگرلرده مبارزه ایچون محکم بیر ایمان‌یاراتمیشدی. اونلار ایش اوستنده‌ده سیاستدن صحبت ایدیردیلر. ساعدین کابینه‌سیندن، او گون، «رهبر روزنامه‌سینده ساعدین بارهسینده یازیلمیش باش مقاله‌دن، اصفهان‌داکی کارگرلردن، هفته‌لیك کنفرانسلاردان دانیشیردیلار.

بو تیپلی صحبتلر هدی و ان ساده سوبورگه‌یی کارگرلرین صحبتلری ایدی.

ooo

ایش اوستنده شعر دیمگه باشلادیم. باشلادیم و سونرا قورتاردیم: بو شعرلری فارسی دیلی‌ایله «دهقان» عنوانیندا یازمیشدم. اونلارین نه اولدیغینی تزیم یامیردم. ایکی‌دفعه مرکزی کلوبا گتدیم. اینه‌دیم اونلاری «قاسمی»یه ویرم. اوتاندیم. هرنه قدر اوزیمه زوری وردم ممکن اولمادی.

بو گونلرده بیرنجی کنگره‌سی تشکیل تاپمیشدی. ایرانین بوتون نقطه‌لریندن، کنگره‌ده اشتراك ایتماك‌ایچون نماینده گوندرمیشدیلر. آخرده من او بیله اوره‌ك ویروب قاسمی کنگره تشکیل تاپمیش

سالوندان ایشیگه چیخدیقدا اونو یخه‌لادیم: «آقای قاسمی! عرض داشتم.»

«بفرمائید!»

«اگر این اشعار قابل درج است، در روزنامه بنویسید.»

«با کمال میل، خیلی ممنون!»

قاسمی نه منیم شعرلاریمین جیریقلیغینا باخدی نه‌ده کی باتارلاریمین یاغلیلیغینا، منیم شعرلاریمی آلدی.

من خیال ایلدیم کداره شعری یا مقاله‌نی وئریجکین روزنامه‌ده نشر اولنار. قاسمی‌دن «بو گون چیخاجقدر؟» دیه سؤال ایتدیم.

«خیر بو گون اولماز، اولیکه صاباح!»

دیدی.

چونکه او گون روزنامه چیخمیشدی.

صاباح ـ یوق ـ او بیری گون منیم شعرلاریم رهبر روزنامه‌سنین ۳۵٦ نجی نمره‌سینده مردادین ۱۷ سی ۱۳۲۳ ده نشر اولوندی.

بو ایلك دفعه ایدی که منیم شعرلریمدن بیری روزنامه‌ده چاپ اولونوردی. من‌اونو، اول گوردیکده سه‌وینج‌دن آغلامیشدیم. دقتله اونا باخدیم. توز آدیمی ایسه اونون اوستنده گوردیم.

او گون آختاما کیمی منیم ایشیم او شعرلری اوخوماق ایدی. اوندان‌سونرا ایسه بیلمیرم ایدیم اله اداتی! یوز دفعه اوخودوم یا ... دفعه اوخودوم. آنجاق اوخویوردم اوتاق کیمی سه‌ونردیم.

دیمك تولمه‌دیك قالدق. روزنامه‌ده شعریازدیق. منیم شعرلریمی زمانلار چوق ـ چوق ایدی. اما بو شعرلر اجتماعی شعر دگیلدی

آذربایجان ادبیاتی تاریخیندن — چوبرمان: ممصوم. چشم آذر

عاشقانه خلق شعری جریانی

-۱-

واقف اسلوبی ۱۹ نجی عصرین ۱ نجی یاریسی سهندلندا قوتلی بیر جریان اولاراق دوام ایتمیشدیر.

بو شعر جریانی توزیینی هم مندرجه، هم فورماسی اعتباری ایله کلاسیک فضولی شعریندن چوخ فرقلی ایدی. عاشقانه خلق شعری تول بدیعی قدلیسیلی زنگین خلق یاراوبجیلیغیندان، خصوصیله عاشق شعریندن آلیردی. اونا گوره ده که، شفاهی خلق ادبیاتیندا راست گلدیگیمیز کوچری خلق معیشت تصویرلری، ملی و یئرلی خصوصیتلر، تیکیلن دنیا گوروش، تعجب و انجه انسان دویغولاری، صداقت، صمیمیت، حرمت و محبت، گله‌جک آرزولاری وسایره بو شعرده درین‌بدیعی اداده سینی تاپا بیلمیشدیر.

بو شعر گوزه‌لین خیالی و رومانتیک تصویرینی دمیل، اونون طبیعی و جانلی صورتینی یاراتمیش و کلاسیک شعرده مجرد عشقین یئرینه حقیقی انسان عشقینی، حیاتی سئوگینی ترنم ائتمیشدیر. سئوگی بو شعر جریانینین اساس مندرجه‌سینی تشکیل ائدیر.

بو شعر طبیعی انسان دویغولاری، حیات عشقی، حیات ذوقی، گوزه‌ل آرزولار، نشئه، سئوینج ایله دولودور.

بوتون بو خصوصیتلر اونو ساده‌لشدیریر و حیاتی‌لشدیریر، اونا «رئآلیست» بیر ماهیت وئریر.

۱۹ نجی عصرین اورتالاریندا لیریک شعرلری ایله شهرت قازانمیش سید ابوالقاسم نباتی «۱۸۱۲–۱۸۷۳» تصوف عقیده‌لرینی، شیعه‌لیک ایده‌یالارینی افاده ائتدیگی کیمی، بوشعرلارینده گوزه‌لین جانلی تصویرینی یاراتمیش و حیاتی سئوگینی ترنم ائتمیشدیر.

قره‌باغدا عاشق پری قوز ایرکاسی ایله دانی جلب ائتمیش:

عشقین الیندن گئدمرم داغا،
دردیم اولور گورنمن گونه زیادا

و یاخود:

من پری‌یم، عشقه زارام، نیله‌ییم؟ دوره دلدن خبردارام نیله‌ییم؟

دیه عاشقانه شعرلر یاراتمیشدیر.

میرزا جان مدد زاده (۱۸۸۷) یاراتدیغی درین عاشقانه لیریکه‌لریندا بو شیمگه آرزولاری، حزنی، کدری، یار و سئوگیدن شکایت حرالی، روحیتینی بدیعی صورتده افاده ائتمیشدیر.

قاراباغ شاعرلریندن: محمدبیگ، جوانشیر، عاشق زنگیلانی (۱۲۸۰–۱۸۶۱)، کربلایی صفی، عاشق واله (۱۷۷۵–۱۸۴۵)، دوزقی شاعرلریندن: کاظم آقا، سالک (۱۷۸۱–۱۸۴۲) واقف شعری اسلوبونی دوام ائتدیرمیش، گوزه‌لی، سئوگینی ترنم ائدن شعرلر یوتمیشدیرلر.

قزاق شاعرلریندن عبدالرحمن آقا داغباز اوغلی شاعر، مصطفی آقا عارف جار حکومتیندن گوره‌بیکاری ظلم و اذیتلری تصویر ائدن حسن پارچالار یاراتمیشلار.

بو دوره‌ده یاشایان خلق شاعرلریندن مثلا، گنجه‌لی حسینین، دکیلی ترابین بیچاره‌ عثمانین اثرلرینده ده دورون آغیر سیاسی اداره اولونا قارشی بیر اعتراض دوتولمقدادور.

بو دوره‌ده یئتیشن بوشاعرلرجه شاعرلرین هر بیری‌نین فردی یارادیجیلیق خصوصیتی اولماسینا، بعضی‌لرینده آلیزمین، بعضی‌لرینده ایسه شاعرانه رومانتیک روحین اوستون گلمه‌سینه، بعضی‌لرینده نشئه‌لی، نیکبین، راضانه روحین دیگرلرینده ایسه حزنین، کدرین و شکایتین افاده اولونماسینا باخمیاراق، عین زماندا عموم بیر اسلوبا تابع اولوب و بیرله‌شیردیلر. عاموسی بیر منبعدن، شفاهی خلق ادبیاتیندان الهام آلیر، ساده خلق دیلینده، هجا وزنینده یازیر، خلق معیشتینی تصویر ائدیر و بو یولده، خلق شعری جریانین یارادیردیلار.

آذربایجانین ملی داستانلاری — م-ع قوسی

فیر بیر اوچ بیله آتدی کیم قان توراقلی‌نین باشیندا اولان توکلر ایدی، سلام الیه‌دی، ایرلی گلیب سنجان خاتونی قوجانلایب یاریشد بیلر. دییر: اصلان اوغلی سلطان قیزی، قوشاباداغ داراغیلی، قره قاغلی، من‌سنی تولدیرمگه قیارامی؟ من‌سنی بوراده سینادیم.

بوندان سونرا آت چاپدیلر، بگ بابا قادین آتا یانه گلدیلر.

باباسی اوغلین گورهدی، الله‌شکر ایله‌دی، اوغلیله گلینله اوخوزه گری دوندی، یاشیل جمه چادیرلار تیکدیردی، قازقورالی آلتون چه چادیربده گیریب مرداه مقصد دیبه یئتیشدی.

دده‌م قورقود گلیب شادلیق ایله‌دی، غازی گیشلر یاشینه نه گلدیگین سوردی.

دیدی: دنیا منم دیه‌ن کیشی لری اجل آلدی، یئر گیزلندی، فانی دنیایی قالدی.

اجل گلده تاری ایناندن آمین، یاسین، قادر سنی نامرده محتاج ائده.

ست، الله وئردن امیدین یوزیله سین، گاهیزی آدی گورکسلی محمد مصطفایه باغیشلاسین.

۷-قاضلق قوجا اوغلی‌یگین حکایه‌سی

بیر گون بایندرخان یئریندن دورمشدی، قره‌یورین اوزه‌رینه آغ ایوینکدیرمشدی، ایپک قالیچه‌سی دوشنمشدی اغوز بگلری صحبته گلمشدی، یه ایچه‌ایدی.

قضلق قوجا آدلی بیر کیشی وارایدی، بایندرخانین وزیری ایدی. شرابین ایستی‌سی باشینه چیقدی، قاپادی دیزی اوسته چوکدی، بایندرخاندن رخصت دیله‌دی.

بایندرخان دستور وئردی: هارایه گیدیرسن گیت گیله.

قاضلق قوجا ایش گوردوش، یاریمنی بیر آدم ایدی، قوجالری یانه جمع ایله‌دی، یولا گیردی، چوق داغلر دوملر آشدی، گیچدی، گوارین بیر گوینده کافر قلعه‌سینه گلدی. او قلعه‌نین بیر کافر شاهی وارایدی، آدینه آهین اوغلی دیرک دیرلردی.

او کافرین آلتمش آرخیزه‌مشی وارایدی، آلتمش یاتمان عمود سالیردی.

قاضلق قوجا قلعه‌یه یئتدیکده جنگ باشلادی.

کافرچاه قلعه‌دن دیشاری چیقدی، میدانه گیردی، اره‌ئله‌دی.

قاضلق قوجا اونی گوره‌یکده یل گیبی یئتدی، کافره بیر قیلیج وردی، ذره قدر کسمه‌دی.

نوت کافرین اولدی، آلتمش باتمان عمودی قاضلق قوجانین باشینه چالدی، دنیا گوزنه دار اولدی، قانی شورولادی.

قاضلق قوجانی قالایب دوتدیلر، قلعه‌یه گیردیلر.

یگیتلری دورمایب قاچدیلر.

قاضلق قوجا تمام اون آلتی ایل حصارده دوستاق اولدی.

قوجانین دوستاق اولدیغی وقت بیر اوغلی وارایدی: بیر یاشینده ایدی، اون بش یاشینه گیردی، یگیت اولدی، یاتمین تولدی ییلیردی، اوتون آدینه یگین دیرلردی.

گونلرین بیر گونینده یگین بگلریله اوتوروب صحبت ائدیرکن قره‌گونه اوغلی یوداقینه بیر بیرینه سوز آتدیلار، یوداق دییر: نه یاف دیلیرسن، هنرین وارسه گئت باباڼی قورتارسانا! اون ایلدیر دوستاقدور. یگین بوسوزی ایشیده‌جک اوره‌گی اوینادی، قره‌باغی ساراسیلادی، قاخدی یانینداکیلین حضورینه گلدی، باباسین قورتارماغا مدد ایسته‌دی.

بایندرخان بویوردی: یگرمی دوورت بگ‌بگ گت آلسین.

داملالار

ای گوزه‌ل لر اوزلر یئنده پارلایان
الدس گیمی گوزه‌من آخان داملالار
وطنا سیزده، ملی سرباز گورمه گه
اوره‌گیمدن اولدوز روان داملالار

§§§§

خیابانیدان ملی قشون آخاندا
محبت لی گوز اونلارا باخاندا
یوره‌گیده‌کی دومان گوزه چخاندا
سیز اولوبسوز اوردا عیان داملالار

§§§§

اسلحه‌یه دولان زمان قول لاری
سیز دوتورسوز ساغلاری هم‌سول‌لاری
سولا ساغا اوتلار گیدن یول لاری
هی آخیر سیز دل بیان داملالار

§§§§

اونلار گیده‌ن اپالارا باخیرسیز
الا گوزه‌ن سئللر کیمی آخیرسیز
سرباز لاری یاندیریر سیز یاخیرسیز
دیرلس [illegible] قوربان داملالار

§§§§

بله سیز که او جوانلار سیزین دیر
او ایامدا اولان جانلار سیزین دیر
داملاردا گزن قانلار سیزین دیر
او قان قالیر سیزدن نشان داملالار

§§§§

گاه اوخولار آذربایجان سوزلرین
قهرمان تک گوسته‌ر یولر توزلرین
سئوینجیله ال دولدورور گوزلرین
سیزله ایدیر حالین بیان داملالار

)O(

ملی قوشون گورمن گوزلر شاداولور
سو قوشونلا خلقیمیز آزاد اولور
خراب اولان یئرلرده آباد اولور
هر یئر اولور بیر گلستان داملالار

)O(

ملت سئوبر سربازلارین توزی تك
قوره سینه دولانیری گوزی تك
اسلحه‌سی چوخ کسکیندیر سوزی تك
دشمن قدین ایدیر کمان داملالار

)O(

او سرباز که بیر بیلمیریك ساینی
جبهه‌لرده السه دوتار جانینی
اصلان کیمی ایچیر دوشمن قانینی
یئچه سیندن آخار آل قان داملالار

)O(

سیله‌لار دا اسلحه‌سی الینده
آذربایجان سرودلاری دیلینده
چون بیلیر که قدرت وار الینده
دوشمنیله ویرمه‌سن امان داملالار

)O(

آذر ایلی خلقین گوزل قهرمانلار
دوشمنه ده قوز حقینی آلدیرار
قالسادا بیر لوه ویرب یاندیرار
داغ تك اولار آتش فشان داملالار

)O(

سربازیمیز چالیشقاندان یورولماز
چون بیلیر ایش یولاسا دورولماز
جانقوربانلدان هیچ اوروولوش قوروولماز
بوتدور اوندا اولان ایمان داملالار

هلال ناصری

ماهوسی آیین چیخماقی، گونشین باتماقی، خاطره لریم ایدی...

من بولاری حسا! قویماق ایسته‌ییردیم. قاسمی ایله بیر یازمده دانیشدیم، او دئدی بیز افتخار ائدیریك که بیر کارگرین شعری بیزیم روزنامه‌نین صحیفه‌لرین زینتلندیره. اما بو شعرلرین اجتماعی اولماقی یاخشی‌دور...

او بیر جور دئدی که من اونداناینجیمه‌دیم، مایوس اولمادیم، سونرا یاشلادیم یئنه شعر دئمگه.

سونراکی شعرلریم دوغرودان‌دا حساسی «مسره» اولموشدورلار، بونلا اونلار ایسه درج اولدی.

من شعر دئمك ایچون ایش اوستیندن ائلیب گئدیب بیر یئرده قالب دوزه‌لدیردیم. دوغروسی اجتماعی شعر دئیه یازیردیم.

زور ایله شعر دئیلکن‌ده آیری بیر حالتی واردور.

○○○

والفزال گنجه‌لری

ایش ساعتلرین کارخانه‌ده اوچ سربه بولدیلر، ۲۴ ساعتده اوچ دسته کارگر ایشلییردی، منده گئجه اوچونجی ایش ساعتلرینده ایشله‌مگه یازیلادیم. گئجه ساعت ۱۱ دن سحر ساعت ۶ یاریسا کیمی ایشله‌ملی ایدیك.

گئجه ایشی چوخ راحت ایدی، اونیجه ۸ نفر ایدیك، بیر کارگر یوخ ایدی، تول بولدانلاریمیزدان بیری آرا‌احیق‌ائکبیسی یاپیردی کارگر ایدی.

لاب گئجه‌میز ایدی. او بیری قسمتلرده، بیزی نهاردان قابالکی ونهاردان سونراکی قسمتلرده مسئول‌سر کارگر، مهندس، بیرنفر آمریکالی افسر و بیر سرزات وار ایدی. اما بیزیم قسمتده بیز هم افسر ایدیك هم‌ده سرزات!

زانی ماشینلاری بوش اولدیقی ایچون من هر گئجه ۱۰–۱۵ بلکه ۲۰–۳۰ ماشین‌دا، هرمیننده بیر آز ایشله‌ییردیم. ایشله‌ییردیم که خاموشین ایشینی اورگنیم و هیچ بیر مانعه یوخ ایدی. سونرالار ماشین لاری توز خوشلارینا قویوب و سحره کیمی صحبت، ظرافت ائدردیك. جرتقیل دمن آسلایب کارخانه‌نین سقفینه قالخاردیق، هوا اولدلارین آچیب بالازیئره سس - کوی قوپاراردیق. ماشین‌دا، ده‌میر یوتاق ایچون ایشله‌ئیلن صابون‌سوپونی کاسروا قابلاریا دولدیریب بیر بیرمزین باشینا توکردیك، ماسلا ایله قالخدن بیر بیریمیزی ایسلادیردیق.

نیکلا آدلی بیر اوغلان ایله بیر یئرده ایشله‌ییردیك. بیزیم ایشیمیز بو ایدی که، جرتقیلده‌ن بیر تورباآسیب ایچین یانیقلارله دولدیراق سونرا یوکس اویناماق نورمتك. من بو زمانلاردا داغ شاها - شاه قلی دئییردیم. مانی وضعیتیم یاخشی لاشیبیدی. توزیمی‌ده بیر آز تاندیرا یامیشدیم. حواللار تشکیلاتینده بیر دفعه‌ده حوله‌نین اداره اوله مکین شیم اختیاریمدا اوله سوشدولار. داها اکبرآباده کلسوبا گئتمیردیم. یالنز هفته‌ده ایکی گون، ایکیسی حوله اداره ائتمك ایچون اورایا گئده‌ردیم.

خلق ایله گل، گئدم وار ایدی.

گئجه‌لرده تفرج ائتمگین هیچ مانعی یوخ ایدی.

دبی ایدی «اوستا» ایدیم، سویور گیچی دگل ایدیم، گونوزلر ماشین اوسته ایشله‌ییردیم اسه، خاموه‌منی نظارتکار تانی‌ییردی، اما ایندی آلله بیل که ده‌ده - باباداناوستایام. آسان‌سویور گیمی‌ایلتزاد بیلمه‌ییرم.

آختاملار بیر مهندس کیمی ماشین لارین اوستینده اولان نقشه‌یه باخیب دمیرلری یونماقا باشلاردیم، بیزدن هیچکس مسئولیت طلب ائتمیردی و بو جهتدن آسوده ایدیك.

من هر گئجه ساعت ۱۰ دا دوستلاریمدن چیخیب شهرین گزین ایله والفزال دان گئچیب کارخانه‌یه گیردیم. گئجه‌لر والفزالین توصیفه گلمه‌ین حزنلی و گوزل بیر منظره‌سی وار ایدی. بویوك الکتریکی لامپالار اوجا دمیرلرین یوخاری سیندان بوتون والفزالی ایشیقلاندیریردیلار.

لکوموتیولر، ماتورلار ایدمرکن اوطرف - بوطرفه گئدیردیلر.

کارخانه‌یه گلدیکدن سونرا ایشه باشلاییب و گئجه‌نی سحرا ایدردیك.

○○○

بیر آزدان سونرا من گوندوزلار حزبین کتابخانه‌سینده بعض نشریات توده‌یه ایشله‌دم «فروردین» آیندا ت[۹۰] تومن حقوق وئرمکی قراره آلدی. من اورادا ایشله‌ییردیم که اورادا کی اجتماعی و سیاسی کتابلاری مطالعه ائدیم.

گئجه‌لر آییق قالیردیم. ایشدن چیخیب‌دان منزله گئدیردیم. ساعت ۷ دن دوققوزا کیمی یاتیردیم. سونرا اورادا کتابخانه ساعت ۱۲ ده ایوه گلیردیم ساعت ۱ دن لوچه گئجه‌ده یاتیب ساعت ۸ - کیمی کتابخانه‌ده ایشله‌ییردیم سونرا ایوده شام ییب گئجه‌کی ایشیمین اوسته گئدیردیم

آقای پیشه‌وری نین

آذربایجان خلقینین صلاحیتدار شخصیتلرینین کنفرانسیندا ایتدیگی بیانات

اول صحیفه‌دن بقیه

مرکزی حساب اولونوردی، اونا گوره‌ده اشرف مخلوقاتی، دیمک ان ساده بر انسانین روحی عصیانه وادار ایتمگه کفایت ایتمزمی؟

بونونله بله مشهور ریاضی‌دان و عالمین سوزینی تکرار ایدوب دیمک لازم‌در که (باوجود این بشر دولابیر) یعنی آذربایجان خلقی متمدن فداکار لایق، بیر ملت‌در، او، اوزینی اداره ایتدیگی کیمی بوتون ایران خلقین آزادلیغینین علمداری‌در.

سوز، بیزیم تهران ایله دانیشیغیمیز بارسینده ایدی، بیلدیگوز کیمی صدر و حکیمی کابینه‌لری گلدیک کیمی باشلارینی قارا قویلاپ دنیادن خبرلری اولمادیقلاری ایچون ملی نهضتیمیزی سلاح گوجی ایله ماتاید. برمق فکرینده ایدیلر. اونلارین نظرینده آذربایجان خلقی ذوالفقاری، کورمیرجواد، ابوالقاسم جراز، امیر نصرت و صادق مجتهدی کیمی خلق دشمنلریندن عبارت ایدی، اونا گوره بیزیم حق سوزلریمیزی ایشیتمک عوضینده اونلارین بارماقیله رقص ایدوب بیزی باجاریمیزده عصیان تولید ایتمک کیمی احمقانه امید اوزرینده حرکت ایدردیلر. نهایت فداکار لریمیزین سربستی اونلارین آرزولرینی پوچ چیخاردی، بالاخره تهران آنلادی که زور ایله آذربایجان خلقینین ارادسینی سیندیرماق اولماز. اونا گوره ارتجاع ارکانینده مختصر تزلزل عمله گلدی، نهایت آزادی‌خواه عنصرلرین کومگی ایله حکیمی حکومتی یخیلوب چوق آز بیر اکثریته ارتجاعی مجلس قوام السلطنه کابینه‌سینی وجوده گتیردی، قوام السلطنه کابینه‌سی زورو گوج سیاستینی دگیشدیروب صلح یولی ایله ایش باشلادی، بیز ایسه صلح یولی ایله داخل اولان بو حکومت صلاح ایله جواب ویره بیلی اولدوغیمیزدان اونین رسمی دعوتینی قبول ایدوب مجلس ملی و ملی حکومتیمیزین دستوری ایله ایستدیگیمیزی صلح و سالمت یولی ایله الده ایتمک ایچون تهرانه گیتدیک.

بونی گرمک لازیمدیر که بیز تهراندان بیر شی طلب ایتمیردیک، چونکه بیز ایستدیگیمیزی آلماغا موفق اولموشدوق، اوردا بیزده دوران سته آدیملاریمیزی قان توکولمه‌دن ساخلاماق مسئله‌سی دور. بیرده بیز ایستدیگیمیزی ایران حدودینده حیاته کچیرمگی هدف قرار ویردیگیمیزه اونوتمایندق. بیلیرسوز که هنوز ایندیه قدر بیز خارجه و جنگ وزارتخانه‌لری تشکیل ایتمه‌میشیک، قوشونلاریمیز خلق قوشونلاری آدلانیر. خلق قوشونونین وظیفه و مقصدی رسمی دولت قوشونیندان تمامیله باشقادر، خلق قوشونی داخلی امنیت و ملی آزادلیغیمیزی تامین ایتمک مقصدی ایله تشکیل ایدیلن بیر قوه‌در. بو قوه بیزیم باشقلاریمیز و عنوانیمیز ایسه بالاخره عموم ایران اساسینده‌در. بنابر این بو وضعیت اوزون مدت دوام ایده بیلمزدی، بالاخره گرک مرکزی حکومت ایله تکلیفیمیز معلوم اولایدی. بو تکلیفی معین ایتمک ایچون آقای قوام السلطنه‌نین صلح الینی رد ایتمه‌یوب تهرانه گیتدیک، حتی من اوزوم شدید مریض اولدیغیما باخمیاراق مشهورین داها تیز حل اولونماسی مقصدی ایله سببی بولنماقلاریمین و طبیبلرین توصیه‌سینه باخمیاراق مخصصا آقای قوام‌ین دعوتینی قبول ایدوب هیئت ایله برابر مسافرت ایتدیم.

اینجه خصوصی گوروشلریمیزده، اینجه ایسه رسمی گوروشلرده بیز خلق بیزین آسایش و صلح یولی ایله اختلافی حل ایتمگه حاضر اولدیغینی سویلدیک. آقای قوام السلطنه و سایر دولت نماینده‌لری عموماً بیزیم فکریمیزه موافقت اظهار ایدیردیلر. لیکن عملده دولتین ۷ ماده‌دن عبارت اولان تصویبنامه سیندن تجاوز ایتمگه حاضر اولماق ایستمیردیلر. بیز البته نماینده‌لر هیئتی مذاکره حقینده ویردیگی رسمی اعلامیه‌نی ایشیتمیسیز، بیزه گیزلی سیاستیمیز اولمادیغینه گوره مذاکره‌نین تفصیلینی دنیایه اعلان ایتدیک. بیلدیردیک که تهران حکومتی بیزدن مغلوب بیر قوم کیمی قید و شرطسیز تسلیم اولماق طلب ایدیر، بو ایسه گولونج وضعیت میدانه چیخاردیردی، بیز دیدیک وقتیکه دولتین تصویبنامه‌سی آیه آسمانی کیمین تغییر تاپیلمیر ایمیش بو اصرار ایله بیزی تهرانه دعوت ایتمک نه‌یه گوره ایدی؟

تهران رسمی مقاماتینین سوزلری تبریزده آقای بیات طرفیندن دانیشیلان سوزلرین عینی ایدی. اونلار همیشه اولدیغی کیمی قانوناسا سیندن و اصولدن بحث ایدوب مغلطه ایله موضوعی اورت باسدیر ایتمگه چالیشیردیلار.

بیز اول گون دیدیک بیز دیپلومات دگیلیک، ولی قانون اساسی و سایر قانونلاردان اوزیمیزه گوره اطلاعیمیز وار در. بیز اینده‌یه قدر قانون اساسینین اساسی مسئله‌لری‌نین مسکوت قالماسینی‌ده بیلیریک، بیز قانون اساسینی رضاخانین دیکتاتورلیغی ایچون تغییر ویرلمه‌سیندن بیخبر دگیلیک، بیز ایرانی بوروبش بی‌قانونلیقلارین سرمنشاینده بیلیریک، بیز آمریکادان گلمه‌میشیک، ایرانلی‌یق، و ایراندا قانونلارین نه‌قدر و نه شکلده اجرا ایدیلدیکیندن خبریمیز واردر، ایندیده ایراده کیملرین حکومت ایتدیگینی و ایران ملتینین بو انتخاب اولان نظرینی‌ده بیلیریک.

گلین ساده دانیشاق، آذربایجان خلقی بیر گون استبداد علیهینه قیام ایدوب، قانون اساسینی وجوده گتیردی و ملی حکومت بناسینی قوردی تهران مرتجعلری ایسه یاریم قرن مدتنده اونی مسکوت قویوب جور بیدور واسطه‌لرایله خلقی حق حاکمیتدن محروم ایتدیلر، ایندی ایسه آذربایجان ایکنجی حرکتی ایله اوحقی دیرلتمک ایستیر، فقط بونا جواب ویرمک لازم‌در. خاصه بیزلرین بونونمسی و دولتیزلرینین غاصبلر الیندن آلنوب دهقان و اکینچیلر آراسینده تقسیمینی قانون اساسی منع ایتمه‌ییندر. قانون، خلقین اراده‌سی‌در، آذربایجان کندلیسی آرتیق اوز حقینی آلیبدر، اوز اراده‌سی ایله بو کندلری بیلمیشدر. دولت ایسه بوتون ایران آذربایجان ایله حمرتلک اولدق ایچون بو ایشی بوتون ایالات و ولایتلرده‌ده عملی ایتملی‌در.

بیز حتی اختلافی رفع ایتمک ایچون بویوک گذشتلر، گیدوب ملی حکومت و ملی مجلس عنوانیندن صرف‌نظر ایتمگه حاضر اولوب دیدیک آنجاق بیزه امکان ویرین آذربایجان خلقی اوز ایالت انجمنی واسطه‌سیله دولت اداره‌لرینین مامورلرینی و ایالتین والیسینی دولته پیشنهاد ایتسین. و بونلارین حکمی مرکزی دولت طرفیندن صادر اولسون و بونلار ساده بیر سوز ایله دیمک آذربایجانی اداره ایتسینلر.

تهران حکومتی تک ملک مدنی، تک امیر نصرت، تک صمصام بختیاری ایچون قائل اولان بو حقی آذربایجانلیلار ایچون قائل اولماق ایسته‌مه‌دی. قانون اساسیه مغایر اولان اداره کل ژاندارمریسی‌یه، بیزه قانونی موسسه آدلاندیروب اونین وحشت تولید ایدن قوه‌دنی آذربایجانا قایتارماق ایسته‌دی خلق قوشونلارینی عادی نظام وظیفه حساب ایدوب اونین فرمانده‌لرینی ده تهراندان گوندرمک کیمی پیشنهادلاری میدانه سوردی.

بیز چوق گوزل بیلیردیک که آذربایجان خلقی شهریورین اوچونده اوزلرینین حقیقی سیمالرینی گوسترن افسر باتاری گیتمیش بالانچی پهلوانلره نه جور باخیر ویند‌ه، بیلیردیک ستارخان اولادی تهرانین تریاکی سرهنگلرینین مشروطه‌لرینین بوقیمه‌سینی حمامه داشیماغا آرتیق تحمل ایده بیلمز اونا گوره‌ده اونلارین بو خصوصدا ایتدیکلری پیشنهادی رد ایدوب دیدیک دولت طرفیندن بیر تیمسار آذربایجانه گلسین بورادمسته‌طرفینین رضایتی ایله حل ایدیلسین و بیرده بیز تهران حکومتینه بیلدیردیک که آذربایجان قوشونی خلق قوشونی و آزادلیق قوشونی‌در، اونی ایران خلقینین آزادلیغینی محو ایتمگه مجبور ایتمک اولماز. خلقیمیز اوز قوشونونی اداره ایتمکدن عاجز دگیلدر، اگر تهران دوغرو داندا آذربایجانلیلیغی ایرانلی بیلیرسه بیزیم پیشنهاد ایتدیگیمیز اشخاصی قوشونین فرمانده‌لیگینه تعیین ایتسین. بو ایسه اونلارین خوشینه گلیدن بیر مسئله دگل ایدی، اونلار ایرانی تهراندان عبارت بیلیر و ایراندا حاکمیتی فقط بش اوچ نفره منحصر حساب ایدیرلر.

بیرده بیزه فرمانده کل قوانین بعضی غیر مسئول مقاماتینین بوایشه راضی اولا بیلمه‌جگینی آندیرماق ایسته‌دیلر.

بیز فرمانده کل قوا مسئله‌سینی مشروطه اساسی موجبنجه تعبیر ایدیریک: بیزجه فرمانده کل قوا فقط مجلس شورای ملی‌نین خارجیلره اعلان ایتمک ایستدیگی حربی فرمانی امضاء ایدمر، اونین جاری ایشلره قاریشماسی غیرمسئول اولدیغینه گوره آزادلیق و مشروطه قانونینه مغایردر.

رضاخان همین فرمانده‌لیک اختیاریندن استفاده ایدوب ایراندا آزادلیغین ریشه‌سینی کسدی و ایرانی بیلدیگیمیز فلاکته سوق ایلدی ایندی ده فرمانده کل قوای مطلق یاراتماق ایران خلقینین ایران آزادلیغینین خلافنه‌در. و غیر مسئول مقاملار اگر بو ایشده اصرار ایدرلر ایسه ایراندا بویوک حادثه‌لر وجوده گلر و معلوم دگل بو طمع غیرمسئول مقاماتین نفعینه تمام اولا بیله.

ظاهرده ساده گورونن سازش مسئله‌سینی بو نحو ایله مغلطه‌یه دوندروب بیزی اون بش گون تهراندا معطل ایتدیکدن صونرا نتیجه‌سیز آذربایجانه قایتماگه مجبور ایتدیلر.

سوزون قیساسی بودر که تهران هیئت حاکمه‌سی بیزه باشلادیغیمیز بویوک ایشلری تمامیله اورتادان آپاروب ش آی بوندان اولکی کیمی شهرلریمیزی کهنه پرستلارا، ظلم و فشاردن تازه خلاص اولموش خلقیمیزی، ژاندارملار و اوغرو و مختلس وجانی مامورلارین آیاقلاری آلتینا سالماغا چالیشیرلار، سوزین جانی دا بوراسیندادر که قانون اساسی و سایر قانونلاری دا بدبختانه بو مقصد ایچون آلت قرار ویریبدیلر.

بیرده مسئله تک آذربایجان مسئله‌سی دگلدر، سوز بوتون ایراندا آزادلیق، دموکراتلیق اصولینین یاشاماسی اوستینده‌در، تهران هیئت حاکمه‌سینی و تهران بویوک فئودال و بیر ساحبلرینی قورخویا سالاندا بورالیبدر: اونلار قانون اساسی عنوانی آلتینده بوتون خلقین حقوقین محو ایتمگه چالیشیرلار.

بیز چوق ساده آداملاریق، لیکن ساده‌لیگیمیز اوقدر دگلدر که کمک نین آلتیندا گیزله‌دیلن یاریم کاسه‌نی گوره بیلمیک. بیز دیپلومات دگیلیک، لیکن خوروزین قیروغینی گورمکدن عجزیمیز یوخدر.

دعوا هاموسی ملانصرالدینین یورغانی یعنی کندلی‌نین آلدیغی توپراق و خلقین آلدیغی حق حاکمیت اوستینده‌در.

بونی ارتجاع عنصرلرینین یوشقابلارینین دیبینی یالییان تهران ارتجاعی مطبوعاتینین ذوزه چکمه‌سینه باخمیاراق بوتون ایران خلقی دوشونوب آنلامیشدر، سوز آذربایجانین ایراندان آیریلماسی بارسینده دگلدر، بونی ادعا ایدن ده یوخدر بیز هرگز بو ادعانی ایرملی سوره‌میشیک، سوز مشروطه‌نین دموکراسی اصولینین ایراندا اجرا ایدیلمه‌سی و بیزیم باشلادیغیمیز اصلاحات پروگرامینین بوتون مملکت حدودیندا حیاته کچیریلمه‌سی اوستینده‌در.

بیز آقای قوام السلطنه‌نین حسن نیت و وطن پرستلیگینه اینانیردیق. بیلمیریک، لیکن ایشین گیدیشی هاینده اونین اوزینین میلی اولمادان یله گوستریر. بیزیم آرتیق آیری یولومیز یوخدر، باشلادیغیمیز اصلاحاتی بوردا بیلیریک، تهران ایسه بوتون ایران خلقینین حق حاکمیتی تصدیق ایدوب مملکتی فلاکت و هرج و مرج‌دن نجات ویرمک یولوندا جدی قدملر گوتورملیدر.

آقای قوام السلطنه گرک بیلسین که دنیا، دگیشوب، حتی ایراندا ده یئی بیر نسل وجوده گلیبدر.

بو نسلی یاریم قرن بوندان ایرمالی کی طرز تفکر و اصول ایله اداره ایتمک اولماز. بیرده حس اولونوردی که هیئت وزراء آراسیندا توافق نظر یوخدر. اصلا وزیرلرین اکثری تصادفی آداملاردر که شخص آقای قوام السلطنه خصوصی و دوستانه مناسبات ملاحظه‌سیله کابینه‌یه دعوت ایتمیشدر.

بونلارین ده هر بیریسینین باشی بیر ایشه باغلیدر، حتی غایت‌دوار ایدی که بعضی تازه عرصه‌یه گلمیش «قوجا» دربار خانلارینین ده دولت اعضاسینه تاثیرلری واردر.

تهران واقعاً مخوف، واقعاً خطرناک، واقعاً ایرانی فلاکت و ایران خلقینی آجلیغه، بیچاره‌لیگه، گدالیغه سوق ایدن بیر مرکز فسادر.

بیز جدا صلح و سازشه و ایرانین تمامیت ارضیه‌سینه طالب و طرفدار اولدیغیمیز حالدا تهراندان بیر نجات گوزلیه بیلمیریک. آقای قوام السلطنه‌نین کابینه‌سی دولتلی بیر کابینه او وقت اولا بیلردی که آذربایجان خلقی ایله گناره گله‌یدی، متاسفانه بو گونه قدر بو [illegible] جدی بیر قدم گوتورمگه موفق اولا بیلمه‌میشدر.

بیزیم حسن ظن و فداکارلیغیمیز کابینه ایچون بویوک سرمایه‌سی ایدی که متاسفانه آقای قوام اوندان هنوز استفاده ایده بیلمیر.

ایستیرم سیزی اینانیدیرام که کابینه اعضاسیندان بعضی‌سینین خصوصی و شخصی نظرلری آقای قوام السلطنه‌نین رفتاریندده پک درین تاثیر باغیشلامیشدر. مثلا شاید وزیرلردن بیر پاراسی بیزده تریاک قانونونین اجراسی سببیله آذربایجانلیلارا قانلی و غدار دشمن کسیلمیش اونین نظری آقای قوام السلطنه‌نین رفتارینده منعکس اولموشدر.

متاسفانه آقای قوام السلطنه‌نین آذربایجان مسئله‌سی حقینده صادر ایتدیگی ابلاغیه‌نی تجزیه ایتمگه فرصت یوخدر. بو رسمی سندده بیزی حیرته سالان نکت و انتخابات موضوعینین اونده ایله چکیلمه‌سی و حقیقتده اونلارین گرو ساخلانیلماسی در.

اولا نفت مسئله‌سی ساده اقتصادی و خارجی سیاسته عائد بیر مسئله‌در. بونی آذربایجان مسئله‌سینه قریشدیرماق هیچ بیر منطق ایله دوز گلمیر. بالاخره آذربایجان مسئله‌سینین داخلی بیر مسئله اولدیغینی حتی آقای قوام السلطنه اوزیده تصدیق و اعلان ایتمیشدر.

انتخاباتین اعلانی و اونین عموم ایراندا آزاد بیر صورتده عمله گلمه‌سینه کیمسه مانع دگلدر. مگر اینکه تصور ایدمک دولت کچمیش سحنه‌لری تکرار ایتمک ایستیر.

مثلا ایستیر که آذربایجاندا هر یرده اولدیغی کیمی پول، گوج، تهدید و تطمیع ایله بیر عده اوغری، خائن مرتجع ملت نماینده‌سی نامنه مجلس کورسیلرینی اشغال ایتسینلر.

اگر مقصد بو ایسه آذربایجانلی ایله بیرمجلسه نفرت و انزجار ایله باخار و آقای قوامین اتحاد جماهیر شوروی مقابلینده ایتدیگی تعهدی همین بو مجلسین بویوک انگل اولا بیلمه‌سینی حتی اونین اوزینده انکار ایده بیلمز. بونلارین هاموسینی نظره آلاراق بیز دولته مصلحت گوروریک که آذربایجان خلقی ایله ساده و صمیمی صورتده دانیشه، باشلایوب اونلاردان او گذشتلری طلب ایتمه‌سین که اونون قبولی بو خلق ایچون اولوم دیمک اولمیشدر. بونا آذربایجانلی هیچ بیر وجهیله حاضر اولا بیلمز و اولمیاجاقدر.

بونلارین هاموسی ایله، ایشین صلح یولی ایله حل ایدیلمه‌سیندن هنوز مایوس دگیلیک و بیزیم طرفیمیزدن ایندیکی آرامشی پوزماق ایچون قدم گوتورولمیه‌جکدر. حتی سرحدلریمیزه گوندرین سرباز و ژاندارم دسته‌لرینده بیزی تحریک ایده بیلمز. قورخماق مسئله‌سینه گلدیکده گمان ایدیرم بوتون تهران مرتجعلری و کورمیر جواد و امیر نصرت و سایر فراری خلق دشمنلری مثلا ذوالفقاری ایله برابر بو ایشی تجربه‌دن کچیریبلردر. بیز حکیمی و صدر کابینه‌سی زمانی دیدیگیمیز سوزی بینده تکرار ایدیریک:

آذربایجانا سلاح ایله گلمک اود ایله اویناماق دیمکدر.

بیز آقای قوامی اوندان عاقل بیلیریک که اوز الیله بو حریقی مشتعل ایتمگه اقدام ایتسین؛ اگر بو ایش قاباغه گلرسه خلقیمیز الیمیز و جماعتیمیز، آروادلی، کیشیلی بیرلی واحد کیمی آیاغا قالخاجاق و توپراغیمیزا اوزانان خائن و مردار اللری همیشه‌لیک قطع ایده‌جکدر.

یاشاسین آذربایجان خلقی‌نین ملی بیرلیگی!

یاشاسین بو بیرلیگی وجوده گتیرن فرقه‌میز!

یاشاسین ایران خلقلرینین اوزینه آزادلیق قاپوسی آچان قهرمان فدائی و رشید قوشونلاریمیز!